

PÕHISÕNUM

Eelnõu probleem ei ole kliimaeesmärkide olemasolu, vaid nende õiguslik konstruktsioon.

Eesmärgid on jäigad, kuid põhimõtete toime, eesmärkide saavutamise piirid ja mittedaavutamise tagajärjed on ebapiisavalt määratletud. See võib jätta oluliste poliitiliste valikute sisustamise seadusandja asemel täitevvõimule ja kohtutele.

Milles on probleem?	Mida muuta?
1 Põhimõtete õiguslik toime on liiga avar §§ 4–10 kasutavad avatud mõisteid – näiteks „liigne koorem“, „parim teaduslik teadmine“ ja „suurim võimalik väärtus“. Seletuskiri annab neile liialt laia tõlgendusfunktsiooni haldusorganite ja kohtute jaoks.	1 Piirata põhimõtete iseseisvat õiguslikku mõju Sätetada seaduses, et §§ 4–10 ei loo iseseisvalt isikule kohustust ega saa üksi olla loa andmisest keeldumise, tegevuse piiramise või muu õiguste riive alus.
2 Eesmärgid on jäigad, kontrollimehhanism nõrk § 11 fikseerib 2030., 2035., 2040. ja 2050. aasta tulemused. Samas on tehnoloogilise valmisoleku ja konkurentsivõime süvahindamine ette nähtud vähemalt iga viie aasta järel ning eesmärkide muutmise ettepanek üksnes „vajaduse korral“.	2 Lisada põhimõtete kaalumise reegel Sätetada, et kliimaeesmärke kaalutaks koos konkurentsivõime, energiahindade ja varustuskindluse, julgeoleku, sotsiaalsete mõjude, põhiõiguste ning teiste keskkonnanäesmärkidega. Valikuid tuleb põhjendada.
3 Riigikogu ja kohtu rollide piir jääb ebaselgeks Riigikohtu (Auvere) lahendi järgi peab olulised kliimapolitiitilised valikud tegema seadusandja. Praegune konstruktsioon võib aga suunata kohtuid sisustama, milline teadmine on „parim“, milline koormus „liigne“ ja milline mõju on vastuvõetav.	3 Muuta teostatavuse kontroll kohustuslikuks Tugevdada §§ 15 ja 17: määrata hindamiskriteeriumid, käivitajad ja tähtajad ning panna Vabariigi Valitsusele kohustus esitada olulise kõrvalekalde korral Riigikogule hinnang ja vajaduse korral seaduse muutmise või alternatiivsete meetmete ettepanek.

KOLM KÜSIMUST, MILLELE EELNÕU PEAKS KONKREETSELT VASTAMA

1 Kas §§ 4–10 võivad üksi olla isiku õiguste piiramise alus?	2 Mis juhtub, kui vaheeesmärk ei ole tehniliselt või majanduslikult realistlik?	3 Millal peab valitsus esitama Riigikogule muudatus- või lisameetmete ettepaneku?
--	---	---

RIIGIKOGU OTSUSTUSKOHT

Eesmärgid võib säilitada, kuid seadus peab määrama ka nende kohaldamise piirid, tasakaalustamise reeglid ja kohustusliku realistlikkuse kontrolli.